

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XII/78/2025  
Rady Gminy Paradyż  
z dnia 29 kwietnia 2025 r.

# **GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY PARADYŻ NA LATA 2025-2027**



**SPIS TREŚCI**

<b>1. Wstęp.....</b>	<b>3</b>
<b>2. Uzasadnienie Programu.....</b>	<b>5</b>
<b>3. Podstawa prawna.....</b>	<b>6</b>
<b>4. Diagnoza demograficzna i społeczna.....</b>	<b>6</b>
<b>5. Aktywność społeczna w Gminie Paradyż.....</b>	<b>20</b>
<b>6. Analiza SWOT.....</b>	<b>21</b>
<b>7. Cel główny, cele szczegółowe oraz zadania.....</b>	<b>23</b>
<b>8. Adresaci Programu.....</b>	<b>25</b>
<b>9. Miejsce i czas realizacji Programu.....</b>	<b>26</b>
<b>10. Planowane działania oraz realizatorzy Programu.....</b>	<b>26</b>
<b>11. Źródła finansowania.....</b>	<b>28</b>
<b>12. Monitorowanie i ewaluacja Programu.....</b>	<b>29</b>
<b>13. Podsumowanie.....</b>	<b>29</b>

## 1. WSTĘP

Rodzina stanowi podstawową i najważniejszą jednostkę życia społecznego, odpowiedzialną za wychowanie, opiekę oraz socjalizację młodego pokolenia. To właśnie w rodzinie dzieci zdobywają pierwsze doświadczenia, kształtują swoje postawy, wartości oraz uczą się funkcjonowania w społeczeństwie.

Wzrost konsumpcji oraz podnoszące się standardy życia sprawiają, że współczesne rodziny muszą stawić czoła coraz większym wymaganiom finansowym. Te zmiany często prowadzą do osłabienia więzi emocjonalnych i pogorszenia relacji między członkami rodziny. W rezultacie może dochodzić do zaniedbywania obowiązków rodzicielskich, co niejednokrotnie skutkuje problemami wychowawczymi, trudnościami w małżeństwach, a także zwiększonym ryzykiem sięgania po substancje psychoaktywne, jak alkohol czy narkotyki.

Dziecko oraz rodzina wymagają szczególnej uwagi, wsparcia i ochrony. Prawidłowo działająca rodzina stanowi naturalne, niezastąpione środowisko dla harmonijnego rozwoju dziecka. To właśnie w rodzinie zainicjowane zostają procesy determinujące właściwe funkcjonowanie całego społeczeństwa. W jej ramach wykształca się hierarchia wartości, kodeks norm etycznych, a także fundament moralny dzieci i młodzieży. Jedynie rodzina funkcjonująca w sposób optymalny jest w stanie wychować młode pokolenie, które będzie posiadać silne poczucie własnej wartości, aspiracje, zdolność do empatii oraz predyspozycje do tworzenia kolejnych prawidłowo działających komórek społecznych. Rodzina powinna stanowić dla każdego człowieka ostateczną przystań, oazę i wzorzec wskazujący właściwą ścieżkę. Jest ona kluczowym elementem w formowaniu postaw oraz nadawania sensu istnieniu człowieka. Zdarza się jednak, że na jej prawidłowe funkcjonowanie wpływają różnorodne czynniki, których oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną. W takiej sytuacji rodzina traci zdolność do wypełniania swoich obowiązków wobec dzieci i nie jest w stanie efektywnie rozwiązywać swoich problemów oraz przezwyciężać kryzysów.

Rozpad rodziny, problemy wychowawcze, utrata poczucia bezpieczeństwa oraz nasilające się konflikty przyczyniają się do wzrostu negatywnych zjawisk społecznych, które wymagają interwencji zewnętrznej oraz zaangażowania zasobów społecznych. Długotrwałe trwanie rodziny w stanie kryzysu może prowadzić do zerwania więzi rodzinnych i w konsekwencji do konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Problemy z jakimi zmagają się rodziny, często mają złożony charakter, co wymaga zastosowania interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań przez wszystkie instytucje wspierające dziecko i rodzinę. Kluczowe jest zapewnienie im odpowiedniego

wsparcia, aby mogły one prawidłowo pełnić swoje funkcje. Osłabienie rodziny, zarówno w kontekście materialnym, jak i emocjonalnym, wymaga stanowczej interwencji ze strony państwa. Wszystkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny muszą być skoordynowane i dostosowane do potrzeb poszczególnych jej członków. Najważniejsze jest, aby pracować z rodziną w jej naturalnym środowisku, oferując różnorodne formy wsparcia bez konieczności rozdzielania jej członków. Wsparcie instytucjonalne powinno koncentrować się na pomocy w odzyskaniu przez rodzinę zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Gmina Paradyż od lat prowadzi działania wspierające rodziny zmagające się z trudnościami. Jednakże, z uwagi na rosnące zagrożenia, konieczna jest dalsza realizacja programu wspierania rodziny, która stanowi fundament dla rozwoju młodego pokolenia i jego prawidłowego wychowania. W związku z tym wspieranie rodziny, szczególnie w sytuacjach kryzysowych, ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia stabilności społecznej oraz prawidłowego rozwoju najmłodszych członków społeczeństwa. W tym kontekście, na poziomie lokalnym, niezwykle istotną rolę odgrywa polityka prorodzinna realizowana przez jednostki samorządu terytorialnego.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027, opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest odpowiedzią na potrzeby rodzin zamieszkujących teren naszej gminy. Program ten jest częścią szerszej polityki społecznej gminy, której celem jest wsparcie rodzin w pełnieniu ich podstawowych funkcji wychowawczych, opiekuńczych i edukacyjnych. Został on stworzony w wyniku diagnozy sytuacji lokalnej, przy uwzględnieniu szczególnych potrzeb rodzin, które borykają się z problemami materialnymi, wychowawczymi lub zdrowotnymi. Program wyznacza ramy działań mających na celu wspieranie rodzin, które zmagają się z trudnościami w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program koncentruje się na odbudowie zdolności rodzin do prawidłowego funkcjonowania, przede wszystkim poprzez bezpośrednią pracę z rodzinami oraz zapewnienie wsparcia w zakresie opieki i wychowania dzieci. Kontynuując działania poprzedniego Programu, nowa edycja stawia na rozwój działań profilaktycznych oraz osłonowych, mających na celu zapobieganie marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Kluczowym założeniem jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i gwarancji wsparcia instytucjonalnego rodzinom zagrożonym spadkiem standardu życia. Każda rodzina w potrzebie powinna mieć pewność, że może liczyć na adekwatną pomoc ze strony odpowiednich instytucji.

Istotnym celem Programu jest zintegrowanie działań samorządowych z aktywnościami innych podmiotów, w celu stworzenia konkretnego systemu wsparcia dla rodzin, szczególnie tych, które napotykają trudności w pełnieniu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program ma na celu wzmocnienie współpracy różnych instytucji, by efektywnie wspierać rodziny w ich codziennych wyzwaniach i przywrócić im zdolność do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

## **2. UZASADNIENIE PROGRAMU**

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2025 r., poz. 49) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in.: opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie winna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji, tj. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Paradyżu, placówek oświatowych, służby zdrowia, Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Opocznie, Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Paradyżu, Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Paradyż, Policji i Sądu. Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Gmina Paradyż dąży do realizacji w/w ustawy w zakresie zatrudniania asystenta rodziny. Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, problem w pełnieniu ról rodzicielskich itp. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest nie dopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny. Od 2023r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Paradyżu zmaga się z brakiem pracownika na stanowisku asystenta rodziny. Pomimo publikowanych na stronie internetowej Urzędu Gminy Paradyż i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ogłoszeń o naborze osoby w charakterze asystenta rodziny nie wpłynęła oferta pracy. Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizują pracownicy socjalni Ośrodka. W przypadku nie możliwości zapewniania opieki i wychowywania dzieci przez rodzinę powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Do zadań gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w pieczy zastępczej. Od 2024 r. na podstawie art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina ponosi również koszt objęcia rodziny zastępczej opieką koordynatora.

### 3. PODSTAWA PRAWNA

Podstawą prawną do realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Paradyż na lata 2025-2027 są następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2029,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

### 4. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA

Gmina Paradyż jest gminą wiejską, która leży w powiecie opoczyńskim w województwie łódzkim. Powierzchnia gminy wynosi **81,29 km<sup>2</sup>**, co stanowi **7,82 %** powierzchni powiatu i **0,45 %** powierzchni województwa. W skład gminy wchodzi **27 sołectw**: Adamów, Alfonsów, Bogusławy, Daleszewice, Dorobna Wola, Feliksów, Honoratów, Irenów, Joaniów, Kazimierzów, Krasik, Mariampol, Paradyż, Podgaj, Popławy-Kolonia, Przyłek, Grzymałów, Solec, Stanisławów, Stawowice, Stawowice-Kolonia, Stawowiczki, Sylwerynów, Wielka Wola, Wójcin, Wójcin A, Wójcin B.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY PARADYŻ  
NA LATA 2025-2027

---

Na dzień 31.12.2024 r. liczba ludności Gminy Paradyż wynosiła **4 317** osób, z czego **4 301** osób zamieszkuje na stałe, a **16** osób mieszka czasowo. Gmina Paradyż z roku na rok boryka się z problemem demograficznym. Liczba mieszkańców systematycznie spada, co wynika z malejącej liczby urodzeń oraz zmniejszającej się populacji osób w wieku produkcyjnym. Jednocześnie zauważalny jest wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co sugeruje starzenie się społeczeństwa. Dane ukazują poniższe tabele.

- **Liczba ludności**

**Tabela nr 1. Liczba mieszkańców Gminy Paradyż w latach 2022-2024 r.**

Mieszkańcy	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Wiek przedprodukcyjny 0-17	916	901	872
Wiek produkcyjny (kobiety: 18-60 mężczyźni: 18-65)	2 674	2 657	2625
Wiek poprodukcyjny	787	805	821
<b>Ogółem</b>	<b>4 376</b>	<b>4 362</b>	<b>4 317</b>

*Zródło: Na podstawie danych z ewidencji ludności w UG Paradyż.*

**Tabela nr 2. Liczba urodzeń i zgonów mieszkańców Gminy Paradyż w latach 2022-2024r.**

	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	Ogółem
Urodzenia	34	54	28	<b>116</b>
Zgony	62	43	50	<b>155</b>

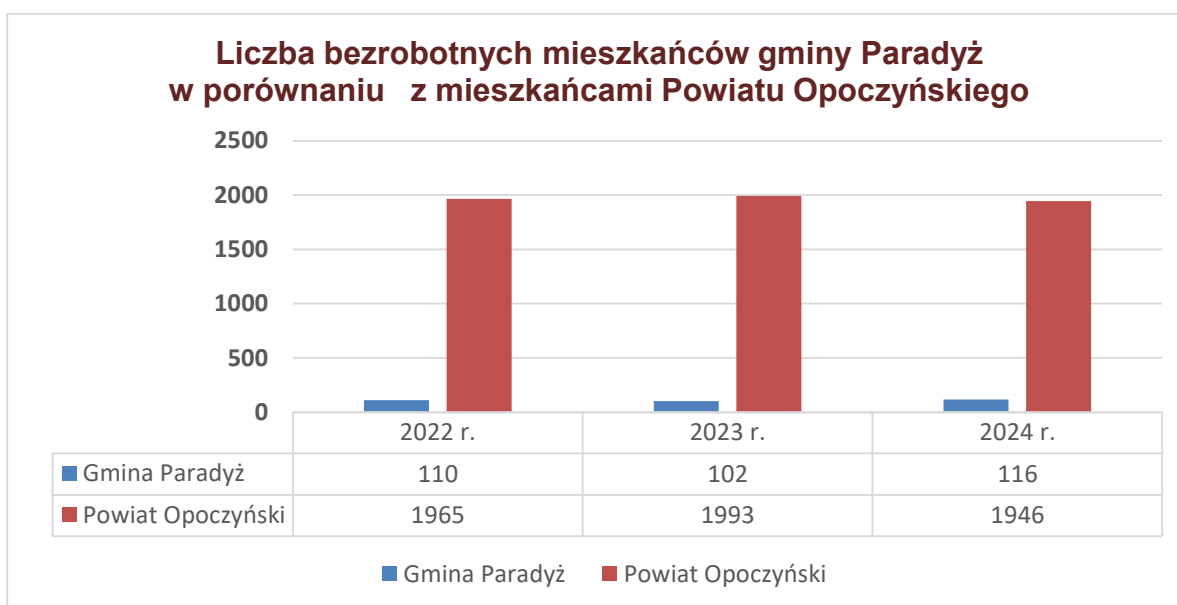
*Zródło: Na podstawie danych z ewidencji ludności w UG Paradyż.*

Pierwotnym celem ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci ustanawiającej „świadczenie 500+” było zmniejszenie obciążenia finansowego rodzin związanego z wychowaniem dzieci przez to zachęcanie do podejmowania decyzji o posiadaniu większej liczby dzieci. W/w świadczenie przyczyniło się do poprawy sytuacji materialnej rodzin z dziećmi, pozwoliło na realizację przedsięwzięć, marzeń, a także gromadzenie oszczędności, choć nie przyczyniło się do zwiększenia liczby dzietności w rodzinach co przekłada się także na gminę Paradyż. Podobnie jak wiele innych gmin w Polsce, gmina Paradyż zmagają się z problemem starzejącego się społeczeństwa. Liczba osób w wieku emerytalnym rośnie, co prowadzi do obciążenia systemów społecznych i zdrowotnych. Jednocześnie obserwuje się stosunkowo niski wskaźnik urodzeń, co może w przyszłości wpłynąć na dalsze zmniejszanie liczby mieszkańców.

- **Rynek pracy**

Gmina Paradyż ma ograniczoną liczbę lokalnych miejsc pracy, zwłaszcza w sektorach zaawansowanych technologii i usług. Główne sektory gospodarcze obejmują rolnictwo, budownictwo oraz niewielki przemysł. Największym przedsiębiorstwem na terenie gminy, dającym zatrudnienie mieszkańcom jest Ceramika Paradyż Sp. z o. o. - producent ceramiki budowlanej, ściennych i podłogowych płytek ceramicznych. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Opocznie na dzień 31.11.2024r. zarejestrowanych było 116 osób z terenu gminy Paradyż, co stanowi 5,96% ogółu bezrobotnych w powiecie opoczyńskim.

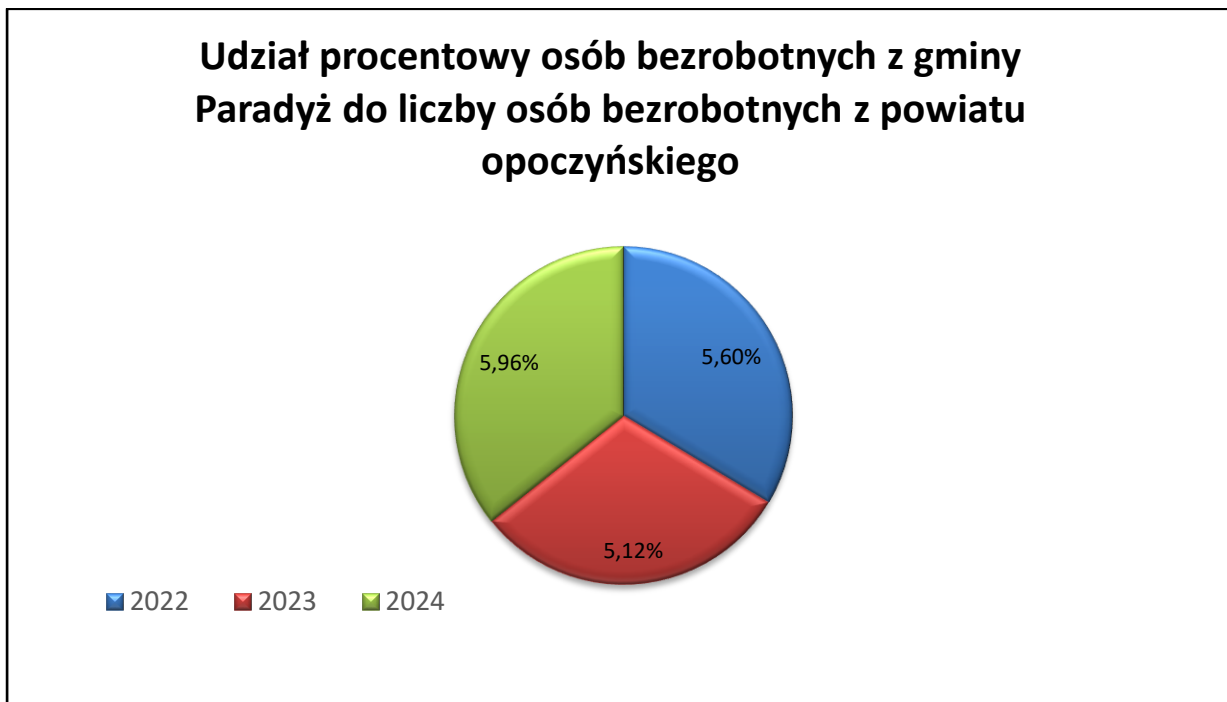
**Diagram nr 1. Liczba osób bezrobotnych w latach 2022 - 2024**



Źródło: Na podstawie danych z BIP PUP w Opocznie.

Z powyższych danych można zaobserwować spadek liczby bezrobotnych mieszkańców gminy Paradyż w 2023 r. w stosunku do 2022 r. natomiast wzrost liczby bezrobotnych w 2024 r. w porównaniu do 2022 r. i 2023 r.

Diagram nr 2. Procentowy udział bezrobotnych w latach 2022-2024



Źródło: Na podstawie danych z PUP Opoczno.

- **Infrastruktura społeczna**

Gmina ma rozwiniętą infrastrukturę edukacyjną na poziomie przedszkolnym i podstawowym, jednak młodzież chcąca kontynuować naukę na poziomie średnim i wyższym musi wyjeżdżać do pobliskich miast takich jak: Opoczno, Piotrków Trybunalski czy Tomaszów Mazowiecki. Na terenie gminy funkcjonują trzy szkoły podstawowe w: Paradyżu, Wójcine i Grzymałowie oraz trzy punkty przedszkolne w: Paradyżu, Wójcinie i Przyłęku. Istnieją również placówki zdrowotne, jednak bardziej zaawansowana opieka medyczna wymaga dojazdów do przyległych miast. Za opiekę zdrowotną mieszkańców Gminy Paradyż odpowiada Ośrodek Zdrowia w Paradyżu, który prowadzi Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Regionalne Centrum Medyczne Sp. z o. o. Na terenie gminy funkcjonują dwie placówki farmaceutyczne:

- Punkt Apteczny – Paradyż, ul. Polna 1,
- Apteka – Paradyż, ul. Konecka 1.

**Tabela nr 3. Placówki oświatowe z terenu Gminy Paradyż i liczba uczęszczających do nich dzieci, stan na dzień 27.01.2025r.**

Szkoły i przedszkola	Rok 2024
Szkoła Podstawowa im. Oddziału Partyzanckiego Armii Krajowej „Błysk” w Paradyżu	<b>269 dzieci,</b> w tym wychowanie przedszkolne – klasa „O”- 58 dzieci
Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia w Wójcinie	<b>125 dzieci,</b> w tym wychowanie przedszkolne - klasa „O”- 13 dzieci
Szkoła Podstawowa w Sokołowie	<b>82 dzieci,</b> w tym wychowanie przedszkolne- klasa „O”-19 dzieci
Opoczyński Ośrodek Przedszkolny w Wójcinie prowadzony przez Fundację „Dar dla potrzebujących”	<b>22 dzieci</b>
Punkt Przedszkolny „Dzieciniec” w Paradyżu	<b>25 dzieci</b>
Punkt Przedszkolny „Słoneczne Przedszkole” w Przyłęku	<b>11 dzieci</b>

*Zródło: Na podstawie danych z UG Paradyż.*

- **Aktywność społeczna**

Na terenie gminy Paradyż działa 13 kół gospodyń wiejskich, 6 jednostek ochotniczych straży pożarnych, 1 stowarzyszenie, 1 fundacja, 1 klub sportowy. Zarówno organizacje pozarządowe jak i grupy społeczne chętnie angażują się w działalność kulturalną, sportową i rekreacyjną. Lokalne wydarzenia, takie jak festyny, imprezy sportowe, czy spotkania społeczne są ważnym elementem życia społecznego.

- **Problemy społeczne**

W wielu małych gminach, także w Paradyżu można zaobserwować pewne problemy społeczne, takie jak np. bezrobocie oraz związane z tym zjawiska, np. marginalizacja społeczna niektórych grup czy np. brak żłobka co może stanowić utrudnienie dla aktywnych zawodowo rodziców.

Sytuacja demograficzna i społeczna Gminy Paradyż zmagająca się z problemami starzejącego się społeczeństwa oraz migracji młodych ludzi wpływa nie tylko na ogólne funkcjonowanie lokalnej społeczności, ale również bezpośrednio na sytuację rodzin. W obliczu wyzwań demograficznych to właśnie rodziny stanowią fundament każdej społeczności, a ich kondycja odzwierciedla większe problemy, z jakimi mierzy się gmina. W szczególności dotyczy to rodzin w kryzysie, które wymagają specjalnego wsparcia, by poradzić sobie z trudnościami. Rodziny w gminie często borykają się z wyzwaniami, takimi jak bezrobocie, trudności finansowe czy zdrowotne, co destabilizuje funkcjonowanie domowe. W efekcie niektóre z tych rodzin wchodzą w stan kryzysu, objawiający się zarówno problemami ekonomicznymi, jak i emocjonalnymi. Z perspektywy polityki społecznej kluczowe znaczenie ma zdolność rodziny do przewycięzania kryzysów oraz radzenia sobie z różnorodnymi wyzwaniami życiowymi. W każdej lokalnej społeczności pewna część rodzin zмага się z tymczasowymi lub przewlekłymi problemami, co sprawia, że potrzebują one wsparcia w różnych aspektach swojego życia.

Na terenie gminy Paradyż jednostką inicjującą działania pomocowe z zakresu pomocy społecznej jest *Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Paradyżu*. Do zakresu działalności Ośrodka należą również działania o charakterze aktywizacyjnym, integrującym oraz wspierającym różne grupy i osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Jest to również niesienie profesjonalnej pomocy rodzinom przeżywającym trudności w prawidłowym ich funkcjonowaniu i zaspokajaniu podstawowych potrzeb.

Ośrodek daje tym osobom i rodzinom możliwość wsparcia poprzez:

**1. Świadczenia z pomocy społecznej takie jak:**

- świadczenia pieniężne:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,

-wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd,

- świadczenia niepieniężne:

- praca socjalna,

- bilet kredytowany,

- składki na ubezpieczenie zdrowotne,

- składki na ubezpieczenia społeczne,

- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,

- sprawienie pogrzebu,

- poradnictwo specjalistyczne,

- interwencja kryzysowa,

- schronienie,

- posiłek,

- niezbędne ubranie,

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia i w rodzinnych domach pomocy oraz usługi sąsiedzkie,

- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,

- mieszkanie treningowe lub wspomagane,

- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, w tym usługi wsparcia krótkoterminowego,

- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym lub wspomagany, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie,

- w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

## 2. Świadczenia rodzinne takie jak:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia pielęgnacyjne,
- zasiłki pielęgnacyjne,
- specjalne zasiłki opiekuńcze,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka,
- świadczenie rodzicielskie,
- świadczenie „Za Życiem”,
- świadczenie z funduszu alimentacyjnego.

3. Pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i innych nałogów, tj. działalność Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Pomoc osobom doznającym przemocy domowej i osobom stosującym przemoc domową, m.in. działalność Zespołu Interdyscyplinarnego,
5. Pomoc osobom uzależnionym i rodzinom w kryzysie w ramach działalności Gminnego Punktu Konsultacyjnego w Paradyżu,
6. Karta Dużej Rodziny dla rodzin 3+, która uprawnia do zniżek zarówno w instytucjach publicznych jak i w prywatnych firmach, np. w branży spożywczej, paliwowej czy rekreacyjnej,
7. Stypendia i zasiłki szkolne, których realizatorem jest Urząd Gminy w Paradyżu,
8. Nieodpłatną pomoc prawną i mediację realizowaną przez Urząd Gminy w Paradyżu przy współpracy z Powiatem Opoczyńskim.

Powyższe zadania są realizowane przede wszystkim we współpracy z instytucjami gminnymi i powiatowymi, a także organizacjami społecznymi działającymi. Interdyscyplinarna współpraca osób, instytucji i organizacji zajmujących się dziećmi oraz rodzinami na terenie gminy Paradyż jest zgodna z wymogami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczącej funkcjonowania systemu pomocy dla rodzin zmagających się z trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Gmina Paradyż, opierając się na tych założeniach, wdraża działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych oraz zjawisk patologicznych.

**Tabela nr 4. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2022-2024**

Zagadnienie	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	76	86	70
Liczba osób w tych rodzinach	250	281	215

*Źródło: Na podstawie danych z GOPS w Paradyżu.*

Analizując liczbę gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, które przedstawia poniższa tabela można zauważyć wahania na przestrzeni lat 2022-2024.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY PARADYŻ  
NA LATA 2025-2027

**Tabela nr 5. Liczba osób/dzieci korzystających z różnych form pomocy finansowanych z budżetu państwa w latach 2022-2024**

Lp.		Liczba osób/dzieci Rok 2022	Liczba osób/dzieci Rok 2023	Liczba osób/dzieci Rok 2024
1.	<i>Zasiłek rodzinny</i>			
2.	<i>Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym:</i>			
2.a.	urodzenia dziecka	11	8	5
2.b.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	10	9	3
2.c.	samotnego wychowywania dziecka	7	8	3
2.d.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	19	44	16
2.e.	rozpoczęcia roku szkolnego	229	247	187
2.f.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	528	161	46
2.g.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	76	86	56
3.	<i>Składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe i zdrowotne</i>			
3.a.	składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	30	25	27
3.b.	składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacane za osoby otrzymujące nowe świadczenie pielęgnacyjne	-	-	1
3.c.	składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	5	0	0
3.d.	składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	1	0	0
3.e.	składki zdrowotne	8	6	4
4.	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia	24	30	16
5.	Świadczenie rodzicielskie	9	10	7
6.	Zasiłek pielęgnacyjny	131	159	157

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY PARADYŻ  
NA LATA 2025-2027**

7.	Świadczenie pielęgnacyjne	31	36	38
8.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	5	1	0
9.	Zasiłek dla opiekuna	2	1	1
10.	Fundusz alimentacyjny	11	12	7

*Źródło: Na podstawie danych z GOPS w Paradyżu.*

**Tabela nr 6. Liczba rodzin pobierających świadczenie rodzinne wraz z przysługującymi dodatkami w latach 2022-2024**

Zagadnienie	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Liczba rodzin pobierających świadczenie rodzinne z przysługującymi dodatkami	311	298	241

*Źródło: Na podstawie danych z GOPS w Paradyżu.*

Na przełomie lat 2022-2024 zauważalna jest coraz mniejsza liczba rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego i przysługujących dodatków. Coraz mniej osób może korzystać z w/w świadczenia ponieważ:

- wzrost minimalnego wynagrodzenia sprawił, że więcej rodzin przekracza progi dochodowe uprawniające do świadczenia,
- są sztywne progi dochodowe, które nie rosną w tempie podwyżek podstawowej płacy minimalnej,
- wysokość przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego w ostatnich latach pozostaje na wysokim poziomie.

W efekcie w związku z rosnącymi kosztami utrzymania rodziny żyją skromnie, ale formalnie nie kwalifikują się do świadczeń.

Rodziny, które pozostają w systemie pomocy społecznej, cechuje złożoność problemów występujących w ich strukturze. Poniższa tabela przedstawia powody, dla których mieszkańcy Gmina Paradyż zwracają się o pomoc do pracowników socjalnych. Szczegółowe dane występowania przyczyn udzielania pomocy osobom i rodzinom w latach 2022 – 2024 przedstawia poniższa tabela.

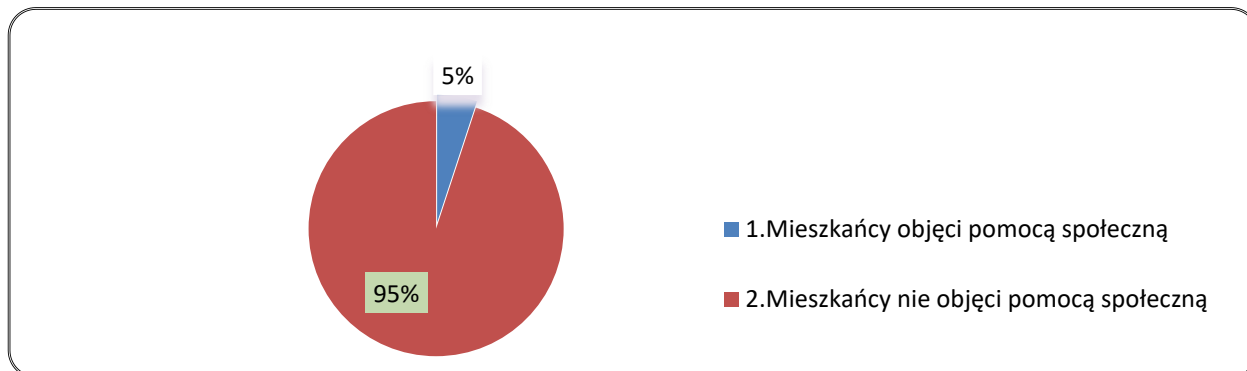
GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY PARADYŻ  
NA LATA 2025-2027

**Tabela nr 6. Powody zgłaszania się rodzin o pomoc w latach 2022-2024.**

Powód trudnej sytuacji życiowej klientów	ROK 2022		ROK 2023		ROK 2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	53	173	55	160	48	136
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	1	1	1	1	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	26	150	30	168	21	120
Bezrobocie	21	91	20	54	13	42
Niepełnosprawność	25	55	34	84	23	61
Długotrwała lub ciężka choroba	18	57	27	81	25	70
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	13	38	9	30	10	32
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	3	3	5	9	5	9
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	3	3	4	4
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy ,ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	3	6	1	1	2	4
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

*Zródło: Na podstawie danych z GOPS w Paradyżu.*

**Diagram nr 3. Procentowy udział osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do wszystkich mieszkańców Gminy Paradyż.**



Źródło: Na podstawie danych z GOPS w Paradyżu.

Głównymi powodami trudnej sytuacji życiowej mieszkańców gminy Paradyż są ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, niepełnosprawność, bezrobocie i alkoholizm.

Dysfunkcje w rodzinie wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym.

Narastającym problemem o poważnych konsekwencjach jest alkoholizm. Uzależnienia, w szczególności choroba alkoholowa, wymagają kompleksowego wsparcia, zarówno w zakresie uznania problemu przez osobę dotkniętą, jak i podjęcia skutecznych działań naprawczych. Problem ten dotyka nie tylko osoby uzależnionej, ale również najbliższych, prowadząc do współuzależnienia, często do przemocy, i stanowi poważne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania rodziny. Członkowie rodzin często niechętnie przyznają się do występowania uzależnienia w swoim otoczeniu co wiąże się z brakiem wiarygodnej statystyki dotyczącej problemu. Problem alkoholowy powoduje trudności w codziennym życiu, nieumiejętność radzenia sobie z negatywnymi emocjami, a przede wszystkim chroniczny stres. Wsparcia wymagają zarówno osoby uzależnione, jak i ich bliscy, którzy doświadczają skutków współuzależnienia. W przypadkach przemocy domowej lub podejrzenia jej występowania uruchamiana jest tzw. procedura „Niebieskie Karty”, która obejmuje działania podejmowane przez ośrodek pomocy społecznej, policję, placówki oświatowe, służbę zdrowia, sądownictwo, organizację pozarządową oraz gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych. W ramach przeciwdziałania przemocy domowej działa *zespół interdyscyplinarny*, którego zadaniem jest min. integrowanie i koordynowanie działań podmiotów zaangażowanych przeciwdziałanie przemocy domowej oraz *grupa diagnostyczno-pomocowa*, która pracuje

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY PARADYŻ  
NA LATA 2025-2027

---

z rodziną tj. analizuje sytuację domową osób doznających i stosujących przemoc domową, opracowuje indywidualny planu pomocy, współpracuje z osobami doznającymi przemocy oraz współpracuje z funkcjonariuszem policji.

**Tabela nr 7. Dane dotyczące przemocy w rodzinach w latach 2022-2024**

<b>Procedura Niebieskie Karty</b>	<b>Rok 2022</b>	<b>Rok 2023</b>	<b>Rok 2024</b>
Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty	6	3	5
Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty	6	5	3

*Źródło: Na podstawie danych z GOPS w Paradyżu.*

**Tabela nr 8. Dane dotyczące rodzin objętych pomocą asystenta rodziny w latach 2022-2024**

	<b>Rok 2022</b>	<b>Rok 2023</b>	<b>Rok 2024</b>
Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny	4	0	0
Liczba dzieci w tych rodzinach	10	0	0

*Źródło: Na podstawie danych z GOPS w Paradyżu.*

W związku z zapisami w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej koszty związane z koordynatorem przydzielonym rodzinom oraz odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej ponosi ze środków własnych gmina Paradyż.

**Tabela nr 9. Koszty poniesione za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2022-2024**

	<b>Rok 2022</b>	<b>Rok 2023</b>	<b>Rok 2024</b>
Opłata gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w zł	10149,08 zł ( 5 dzieci)	10 218,00 zł (2 dzieci)	16 420,70 zł ( 2 dzieci)

*Źródło: Na podstawie danych z GOPS w Paradyżu.*

**Tabela nr 10. Liczba rodzin zastępczych i pozostających w nich dzieci na terenie Gminy Paradyż**

	<b>Rok 2022</b>	<b>Rok 2023</b>	<b>Rok 2024</b>
Liczba rodzin	2	1	1
Liczba dzieci	5	2	2

*Źródło: Na podstawie danych z GOPS w Paradyżu.*

Wsparcie rodziny to również pomoc udzielana w formie stypendium szkolnego, jednorazowego zasiłku szkolnego oraz Karta Dużej Rodziny.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY PARADYŻ  
NA LATA 2025-2027

**Tabela nr 10. Liczba uczniów korzystających ze stypendium szkolnego i jednorazowego zasiłku szkolnego w latach 2022-2023**

	2022r	2023r	2024r.
Stypendium szkolne	90	58	52
Jednorazowy zasiłek szkolny	12	15	8

*Źródło: Na podstawie danych z UG w Paradyżu*

**Tabela nr 11. Karta Dużej Rodziny w latach 2022-2024**

	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Liczba rodzin, które uzyskały kartę	53	57	6
Liczba wydanych kart	159	148	32

*Źródło: Na podstawie danych z GOPS w Paradyżu*

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Paradyżu realizuje następujące programy skierowane do rodzin:

- Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu”. Program realizowano w 3 szkołach podstawowych na terenie gminy Paradyż oraz w Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym w Opocznie. W okresie wakacyjnym kiedy uczniowie nie uczęszczali na zajęcia szkolne, rodziny zakwalifikowane do Programu otrzymały równowartość kosztu posiłków w formie zasiłku pieniężnego na żywność,
- Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościowa 2021-2027 (FEPŻ), który jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, a skierowany do osób doświadczających najgłębszych form ubóstwa.

**Tabela nr 12. Liczba osób i rodzin korzystających z posiłków w szkole na przełomie 2022-2024**

	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Dożywianie w szkole	83 dzieci	98 dzieci	76 dzieci
Zasiłek celowy na żywność	58 świadczeń	48 rodzin w tym 29 osób	24 rodziny w tym 85 osób

*Źródło: Dane pozyskane z GOPS w Paradyżu.*

**Tabela nr 13. Liczba rodzin w tym osób korzystających z Programu FEPŻ w latach 2022-2024**

	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Liczba rodzin korzystających z pomocy żywnościowej	76	52	56
Liczba osób korzystających z pomocy żywnościowej	245	170	180

*Źródło: Dane pozyskane z GOPS w Paradyżu.*

## 5. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA W GMINIE PARADYŻ

Na terenie Gminy Paradyż działają :

- Stowarzyszenie „Paradyż Dzieciom”,
  - Fundacja „Dar dla potrzebujących”, które zapewniają opiekę dzieciom od 3 roku życia, a tym samym wspomagają rodziny w procesie opiekuńczo wychowawczym,
  - Klub Sportowy Paradyż, który istnieje od 1995r., mecze rozgrywają się na stadionie w Wielkiej Woli,
  - Jednostka Strzelecka 2036 im. Oddziału Partyzanckiego Armii Krajowej „Błysk”, która jest częścią Związku Strzeleckiego „Strzelec” Organizacji Społeczno-Wychowawczej. Jednostka poprzez swoje działania takie jak np.: Marsze Niepodległości, Uroczystości patriotyczne czy inscenizacje historyczne, aktywnie wspiera i zacieśnia więzi rodzinne promując wartości patriotyczne oraz integruje społeczności lokalne.
  - Dziecięcy zespół ludowy „Koniczynki” działający przy Szkole Podstawowej w Sokołowie , który jest alternatywą dla dzieci z gminy Paradyż na spędzanie wolnego czasu oraz umożliwia kultywowanie tradycji,
  - Dzienny Dom Senior + w Przyłęku, który zapewnia uczestnikom możliwość aktywnego spędzania czasu, poprawy jakości ich życia, zarówno w sferze psychofizycznej jak i społecznej,
  - Koła Gospodyń Wiejskich w: Popławach-Kolonii, Daleszewicach, Stawowicach, Honoratowie, Grzymałowie, Przyłęku, Wielkiej Woli, Feliksowie, Kazimierzowie, Wójcinie B, Solcu , Krasiku i Paradyżu, które odgrywają istotną rolę w życiu lokalnej społeczności organizując różnorodne inicjatywy wspierające rodziny oraz integrujące mieszkańców takie jak np.: Dzień Rodziny czy Jarmark Bożonarodzeniowy.
- Ochotnicze Straże Pożarne z : Paradyża, Wójcina , Honoratowa, Stawowic, Popław-Kolonii i Przyłęka, które przede wszystkim zapewniają bezpieczeństwo mieszkańcom Gminy Paradyż, ale także zachęcają i angażują do swojej działalności dzieci i młodzież poprzez organizowanie zawodów sportowo - pożarniczych promujących aktywność fizyczną i współpracę wśród dzieci i młodzieży,
- Gminny Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i rodzin w kryzysie, którego działania skierowane są do mieszkańców gminy Paradyż, głównie mających problem z uzależnieniami, ale także dla osób współuzależnionych. W punkcie dyżur pełni specjalista psychoterapii uzależnień, który konsultuje oraz prowadzi terapię dla osób uzależnionych.

Na terenie Gminy Paradyż organizowane są turnieje piłki plażowej, piłki siatkowej, oraz piłki nożnej o puchar Wójta Gminy Paradyż. Corocznie odbywa się Festyn rodzinny w Przyłęku nad rzeką Czarną pn. „Noc świętojańska”, podczas którego realizowane są zabawy i atrakcje artystyczne w wykonaniu uczniów szkół podstawowych, zespołów wokalnych czy dziecięcych zespołów ludowych.

## 6. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT na poziomie ogólnym jest procedurą analityczną pozwalającą na gromadzenie i porządkowanie danych oraz przejrzystą ich prezentację. Najczęściej traktowana jest, jako narzędzie analizy strategicznej służące do określenia najlepszych kierunków rozwoju badanego obszaru ze względu na cel działania, w wyniku przeprowadzenia badania otoczenia oraz wnętrza danego obszaru poprzez identyfikację wewnętrznych i zewnętrznych czynników oraz zależności między nimi. Istotą analizy SWOT jest przede wszystkim identyfikacja czynników, które mogą wpływać na funkcjonowanie danego obszaru oraz posegregowanie ich na cztery grupy:

1. **MOCNE STRONY** (wewnętrzne czynniki pozytywne) to przede wszystkim to, co wyróżnia na tle innych,
2. **SŁABE STRONY** (wewnętrzne czynniki negatywne) to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają działania,
3. **SZANSE** (zewnętrzne czynniki pozytywne),
4. **ZAGROŻENIA** (zewnętrzne czynniki negatywne).
- 5.

### **MOCNE STRONY (Strengths):**

- dobrze funkcjonujące instytucje lokalne – Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny
- wykwalifikowana kadra pracownicza,
- działalność Gminnego Punktu Konsultacyjnego,
- zaangażowanie społeczności lokalnej – działalność Kół Gospodyń Wiejskich,
- funkcjonowanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny,
- dostępność świadczeń socjalnych – zasiłki, stypendia szkolne,

- mała gmina – łatwiejsze dotarcie do rodzin potrzebujących wsparcia, lepsze rozpoznanie sytuacji rodzin,
- zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny.

#### **SŁABE STRONY (Weaknesses):**

- brak czasu rodziców oraz przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dziecka na instytucje,
- brak gotowości do podejmowania działań zmierzających do poprawy własnej sytuacji przez osoby i rodziny,
- utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego,
- brak nawyków korzystania z pomocy rodzinnego poradnictwa,
- brak dobrych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych,
- niska aktywność zawodowa wśród osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej,
- czasowy brak asystenta rodziny (brak ofert pracy na stanowisko asystenta rodziny),
- brak żłobka.

#### **SZANSE (Opportunities):**

- realizacja rządowych programów,
- wsparcia specjalistów w Ośrodku Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Opocznie,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi – fundacje, stowarzyszenia mogą wspierać działania na rzecz rodzin,
- współpraca pomiędzy organizacjami działającymi na rzecz rodziny, takimi jak GOPS, PCPR, szkoła, ośrodek zdrowia, policja czy sąd,
- rozwój technologii – możliwość organizacji poradnictwa online, webinarium dla rodziców,
- stopniowy wzrost świadomości rodziców w zakresie rodzicielstwa, przemocy czy uzależnień.

#### **ZAGROŻENIA (Threats):**

- wzrost kosztów utrzymania i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- uzależnienie członków rodziny m.in. od alkoholu, środków odurzających, internetu, gier, zakupów,

- wzrost problemów emocjonalnych dorosłych i dzieci (np. zanik więzi międzyludzkich, zaburzenia lękowe, zaburzenia depresyjne, alienacja),
- zanikanie więzi rodzinnych i tradycji rodzinnych,
- zjawisko ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- rosnące zapotrzebowanie na udzielenie wsparcia osobom starszym i niepełnosprawnym,
- zanik bezpośrednich kontaktów społecznych na rzecz kontaktów telefonicznych i internetowych.

## **7. CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓLÓWE ORAZ ZADANIA**

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Paradyż na lata 2025-2027 wyznacza planowane działania mające na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

### **Cel 1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Paradyżu**

Zadania:

- sporządzanie rodzinnego wywiadu środowiskowego w rodzinie przeżywającej trudności,
- praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcje rodziny.

### **Cel 2. Zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny**

Zadania:

- objęcie dożywianiem dzieci z przedszkoli i uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy Paradyż w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”,
- monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówkami służby zdrowia na terenie Gminy Paradyż,

- zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej realizowane na zasadach wynikających z ustawy o pomocy społecznej obejmuje w szczególności zapewnienie schronienia, posiłku i innych niezbędnych potrzeb dla osoby lub rodziny, która jest tego pozbawiona.

### **Cel 3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia**

Zadania:

- umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu jej zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,
- pomoc w dostępie rodzinom przeżywającym trudności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego w poradni psychologiczno-pedagogicznej, ośrodka pomocy społecznej czy placówce oświatowej,
- pomoc w dostępie rodzinom do poradnictwa prawnego w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej udzielanej w punktach i obsługiwanej przez adwokatów i radców prawnych.

### **Cel 4. Zapobieganie powstania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących**

Zadania:

- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym placówkami służby zdrowia,
- motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia lub niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcia terapii leczenia uzależnień - współpraca z Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Paradyżu, podjęcie terapii dla osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym,
- angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach podnoszących kompetencje zawodowe i motywujących do podjęcia zatrudnienia,
- angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznych warsztatów w celu podniesienia kompetencji opiekuńczo - wychowawczych, wzmocnienie poczucia odpowiedzialności za własną sytuację

życiową, pogłębienie wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,

- współpraca z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności z placówkami oświatowymi, policją, służbą zdrowia, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym i społecznym.

### **Cel 5. Reintegracja rodzin**

Zadania:

- pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny biologicznej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin poprzez wsparcie asystenta rodziny.

### **Cel 6. Podejmowanie działań profilaktycznych**

Zadania:

- udział w lokalnych kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie,
- specjalistyczne wsparcie.

### **Cel 7. Wyjście rodziny z systemu pomocy społecznej**

Zadania:

- podjęcie pracy zawodowej i zaprzestanie korzystania z wszelkich form pomocy społecznej.

## **8. ADRESACI PROGRAMU**

Adresatami programu są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Paradyż dotknięte przemocą domową, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny w których są osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej. Program skierowany jest także do rodzin, które z różnych powodów potrzebują wsparcia instytucji w wypełnianiu zadań związanych z wychowaniem dzieci.

## 9. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Program realizowany będzie w latach 2025-2027 na terenie Gminy Paradyż.

## 10. PLANOWANE DZIAŁANIA ORAZ REALIZATORZY PROGRAMU

Koordinatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Paradyż na lata 2025 - 2027 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Paradyżu przy wsparciu jednostek organizacyjnych Gminy Paradyż, który jest zobowiązany do rozpatrywania i ewentualnego uwzględniania wniosków i propozycji podmiotów uczestniczących w wykonywaniu zadań Programu. Poniższa tabela przedstawia zakładaną współpracę z instytucjami wraz z zadaniami i zakresem współpracy, a w szczególności:

**Tabela nr 15. Zakładana współpraca z instytucjami**

Lp.	Instytucje	Zadania/zakres współpracy
1.	Urząd Gminy w Paradyżu	Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw ukierunkowanych na promowanie i kształtowanie pozytywnych modeli życia rodzinnego, w tym m.in. uczestnictwo w kampaniach na rzecz wzmocnienia więzi rodzinnych. Wsparcie rodzin w postaci stypendiów szkolnych oraz jednorazowych zasiłków szkolnych.
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie	Świadczenie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów rodzin zastępczych oraz wspieranie rodzin biologicznych w procesie reintegracji, Zapewnienie dzieciom opieki zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Udzielania wsparcia osobom usamodzielniającym się po opuszczeniu rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych.
3.	Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Opocznie	Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.
4.	Kuratorzy sądowi w Zespole Kuratorskiej Służby Sądowej w Opocznie	Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.
5.	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Paradyżu	Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. uzależnień w Paradyżu. Wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Edukowanie, profilaktyka oraz wsparcie osób dotkniętych problemem alkoholowym. Działania na rzecz rodzin z problemem alkoholowym, takie jak kierowanie osób na terapię, organizowanie programów wsparcia i profilaktyki dla rodzin. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY PARADYŻ  
NA LATA 2025-2027**

6.	Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Paradyż	Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
7.	Komisariat Policji w Paradyżu, dzielnicowi Gminy Paradyż	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie Gminy Paradyż. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty. Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodzin.
8.	Placówki Oświatowe z terenu Gminy Paradyż	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych. Wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci. Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
9.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Opcznie	Diagnozowanie trudności edukacyjnych, emocjonalnych i wychowawczych dzieci i młodzieży. Oferowanie wsparcia terapeutycznego i doradczego dla uczniów i rodziców. Wspólne opracowywanie planów wsparcia dla rodzin w trudnej sytuacji życiowej, kierowanie dzieci wymagających specjalistycznej diagnozy i terapii do poradni oraz koordynacji działań w zakresie pomocy psychologicznej i pedagogicznej dla rodzin. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
13.	Ośrodek Zdrowia w Paradyżu	Podstawowa opieka i profilaktyka zdrowotna. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
14.	Parafia z terenu Gminy Paradyż	Wspieranie działań na rzecz rodziny oraz upowszechnianie pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
15.	Organizacje pozarządowe	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
16.	Ochotnicza Straż Pożarna	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny. Zagwarantowanie bezpieczeństwa rodzinom z terenu Gminy Paradyż.
17.	Powiatowy Urząd Pracy w Opcznie	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, oferowanie pomocy w poszukiwaniu pracy, organizacja szkoleń oraz przyznawanie zasiłków. Wspólne kierowanie osób z rodzin potrzebujących wsparcia do programów aktywizacyjnych, pomocy w znalezieniu zatrudnienia. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.

Wskazane cele oraz zaproponowane zadania określone w Programie są przede wszystkim realizowane przez instytucje o zasięgu gminnym we współpracy z instytucjami powiatowymi, do zadań których należy praca z rodziną i dzieckiem oraz organizacje pozarządowe i inne podmioty realizujące zadania zlecone przez gminę Paradyż.

Dzięki realizacji założonych celów i zakładanych zadań przez poszczególne podmioty i instytucje zakłada się, że zostaną stworzone odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie. Ponadto zakłada się rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie, a w konsekwencji poprawę funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wymagających wsparcia.

Podsumowując, w kolejnych latach w ramach realizacji Programu należy zintensyfikować działania w zakresie szeroko rozumianego wsparcia rodzin, zarówno w zakresie właściwego wypełniania ról opiekuńczo-wychowawczych. Zasadna jest:

- kontynuacja zadań pracowników Ośrodka mających na celu kształtowanie i wzmacnianie pozytywnych postaw rodzicielskich oraz kompetencji wychowawczych,
- dalsza działalność Gminnego Punktu Konsultacyjnego przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Paradyżu,
- informowanie mieszkańców o dostępności bezpłatnego wsparcia prawnego na terenie gminy Paradyż,
- informowanie mieszkańców o możliwości skorzystania z warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje opiekuńczo-wychowawcze w jednostkach takich jak:
  - Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Opocznie, ul. Armii Krajowej 2,
  - Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie, ul. Kwiatowa 1a,
  - Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży BLIŻEJ w Opocznie, ul. Armii Krajowej 2,
  - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie, ul. Kwiatowa 1a,
- współpraca z placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny.

## **11. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**

Finansowanie zadań zawartych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny dla Gminy Paradyż na lata 2025 - 2027 odbywać się będzie w ramach środków budżetu gminy Paradyż, środków pozyskiwanych z zewnętrznych źródeł, jak również środków własnych podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

## **12. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU**

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i ewaluacja. Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Paradyż na lata 2025 - 2027 jest dokumentem otwartym długofalowym, zatem podlega ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych, jak również podejmowanie bieżących działań korygujących, zaś ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i skazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności oraz skuteczności przyjętych założeń i sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Sprawozdanie z realizacji Programu będzie zawarte w rocznym sprawozdaniu z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Paradyżu za dany rok, które Kierownik ośrodka składa Radzie Gminy Paradyż do 30 czerwca kolejnego roku kalendarzowego. Podsumowanie realizacji Programu będzie umożliwił wprowadzenie ewentualnych działań korygujących wynikających z bieżących potrzeb i problemów.

## **13. PODSUMOWANIE**

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Paradyż na lata 2025 -2027 stawia sobie za cel stworzenie odpowiednich warunków poprawy jakości życia rodzin, szczególnie dzieci. Wsparcie rodzin będzie ukierunkowane na zwiększenie ich aktywności i potencjału wewnętrznego, co pozwoli na skuteczniejsze radzenie sobie z problemami. Istotne jest stworzenie systemów wsparcia, które pomogą rodzinom w przezwyciężeniu trudności oraz podniosą świadomość społeczną na temat przyczyn i skutków dysfunkcji. Aby osiągnąć założone cele Program przewiduje współpracę różnych instytucji i organizacji, które swoim działaniem wspierają rodziny. Konieczne będzie zminimalizowanie negatywnych skutków problemów społecznych oraz promowanie pozytywnych zmian w funkcjonowaniu rodzin. Należy skupić się na zwiększeniu poczucia bezpieczeństwa w rodzinach, a także na budowie systemów, które skutecznie pomogą w przezwyciężaniu trudności. Ważne będzie włączenie dzieci i młodzieży w działania, które umożliwią zdobywanie nowych umiejętności oraz wspieranie ich rozwoju. Sukces Programu zależy w dużej mierze od zaangażowania samych członków rodzin i ich motywacji do wprowadzenia zmian w swoim życiu.